

Breivik og den kristne høyresida

IDEOLOGI

Kjersti Børke Andresen

Klassekampen 31.08.11

I «2083» beskriver Anders Behring Breivik seg selv som «100 % kristen». Flere har med rette både problematisert og tatt avstand fra koplingen mellom Breivik og kristendommen. Det bør likevel synliggjøres at Breiviks retorikk kan gjenfinnes i flere kristne grupperinger i Norge, grupper som ytrer seg i offentlige fora og som engasjerer seg politisk.

Kampen mot islamiseringen av Norge er hovedfokuset i Breiviks manifest. Breivik trekker imidlertid også frem andre verdier, som forsvaret av den tradisjonelle kjernefamilien, kamp for patriarkalske strukturer og for økt seksuell kontroll. Kampsakene kjempes innenfor en såkalt «kulturkrig» mellom konservative krefter og «kulturelle marxister»/«politisk korrekte» – det vil si religiøst og politisk «liberale», humanister og ikke minst feminister.

Denne typen retorikk finnes også innenfor kristne grupperinger i Norge. Disse har tydelige likhetstrekk med den amerikanske bevegelsen New Christian Right (NCR). Sentrale kampsaker i NCR er hegningen om den tradisjonelle kjernefamilien, kamp mot feminisme, abort og homofili, og sterk Israel-støtte. Det har blitt manet til kulturkrig mot de «sekulære humanistene» (liberale kristne og sekulære), og etter 11/9 i økende grad mot islam og muslimer. Frykten for muslimsk kontroll over vesten er del av denne retorikken (jf. Mark Gabriel og John Hagees bøker).

En studie gjennomført i 2009 viser at de norske, kristne avisene Norge Idag og DagenMagazinet ligger tett opp mot det amerikanske NCR både i valg av kampsaker og retorikk. Særlig i Norge Idag benyttes en krigersk retorikk om en «åndskamp» mellom konservative kristne på den ene siden og liberale og sekulære på den andre. Den rødgrønne regjeringen settes i forbindelse med kommunistisk ideologi, og frykt for islamisering er framtrepende. Det mobiliseres også til politisk engasjement etter amerikansk mønster. Norge Idag synliggjør hvilke politiske partier som best sammenfaller med avisas holdninger. I begge avisene berømmes Fremskrittspartiet, og det uttrykkes ønske om allianser mellom KrF og Frp. Målet er moralsakene, middelet politikken.

Det er viktig å understreke at mobiliseringen foregår gjennom demokratiske kanaler i de kristne grupperingene jeg her viser til. Krigsretorikken og oppropet til åndskamp er virkemidler for å mobilisere lesere til politisk deltakelse. Etter terrorangrepet er det imidlertid et pressende spørsmål hva slags virkning en slik type retorikk kan ha, og hva slags potensial som ligger i sterkt polariserende ytringer og i hatsk retorikk.

Avisene jeg henviser til er små i nasjonal målestokk, men har likevel flere tusen lesere. Mitt poeng er for det første å kaste lys over likhetstrekk mellom Breiviks ideologi og etablerte kristenkonservative grupperinger i Norge. For det andre er det viktig at de politiske partiene tydeliggjør holdninger, verdier og begrunnelser for kampsaker på den kristne høyresida, og har økt bevissthet rundt hvilke grupperinger dette appellerer til.

Kjersti Børke Andresen,
lektor i norsk og religion
kjersti_82@hotmail.com